

Canal i resclosa del Burés

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Burés
Alçada: 142

Coordenades:

Latitud: 41.63876
Longitud: 1.86294
UTM Est (X): 405300
UTM Nord (Y): 4610294

Classificació

Número de fitxa 08053 - 424
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 08052A004000610000OP
Fitxes associades:
[Veïnat del Borràs](#)
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 18/03/2017 - 01:00

Descripció

Conjunt format per un canal i una resclosa construïdes amb motiu de l'edificació de la fàbrica Burés al darrer quart del segle XIX. La resclosa està ubicada a la sortida del meandre del Castellbell, en el riu Llobregat. Es tracta d'un mur transversal entre llera i llera del riu per tal d'elevar el nivell de l'aigua i derivar la seva força o corrent fora del seu llit, pel vessant esquerra on es canalitza a través d'un canal.

La presa originàriament estava construïda amb maó i pedra natural però les diferents reformes resultat de crescudes d'aigua molt importants que la van malmetre, es va reforçar amb formigó armat.

El canal, recupera part de l'aigua del Llobregat i permet subministrar a la indústria fabril, l'energia hidràulica a través de les turbines. Just al seu pas per la resclosa, hi ha la caseta fonamentada al damunt mateix del canal pel control de les comportes. Una rehabilitació de l'edifici està signada per "ESTEBA GINFERRE" l'any "1935". L'aigua discorre pel seu interior paral·lelament al riu Llobregat fins arribar a una zona d'horts prèvia al pont Nou, que aprofita l'aigua del canal a través dels desguassos per poder regar. El canal passa per entremig dels antics pisos dels treballadors de la fàbrica per endinsar-se cap a les turbines. Molt a prop dels habitatges, i a tocar de l'Alzina del Comú, hi ha les rentadores, on les dones anaven a rentar la roba. Tot el trajecte té un seguit de bagants que en cas d'excés d'aigua permeten la seva evacuació cap al riu.

Observacions:

Un dels arcs del pont Nou està construït per damunt mateix del rec. Coincidint amb aquests dos elements del patrimoni fabril del municipi, l'Ajuntament ha dotat de varies rutes o senders de perfil eminentment local i d'altres extra-municipals. La ruta del Rec, és del primer tipus, d'un quilòmetre, planera que va des del marge esquerre del pont Vell, i puja arran de l'antic Rec fins a la resclosa que embassa el curs del Llobregat i el canalitza. Es poden observar les hortes i arribar fins al meandre, a la desembocadura de la riera de Rellinars, a través del corriol obac, per sobre mateix del riu.

Història

El 22 d'abril de 1872, el marquès de Castellbell, Joaquim de Càrcer i Amat, signa el conveni amb Esteve Burés i Arderiu: "El mencionado sr. Marqués y D. Esteban Burés y Arderiu, fabricante de Manresa, otorgaron la escritura de convenio por la cual aquel como propietario de la heredad de Castellbell [...] de cabida sus tierras 160 cuartanes de sementera, cedió al segundo: 1º un pedazo de tierra yerma de forma triangular, de una cuartera de sembradura yerma de forma triangular, de una cuartera de sembradura aproximadamente con algunos pinos y ocho ó diez encinas que allí hay, cuyo terreno forma parte de la referida heredad, y linda á Oriente con terreno del propio sr. Marqués, à Mediodía, parte con tierras del referido sr. Marqués, y parte con el de Burés mediante el terreno llamado Puig, y á Poniente y Cierzo con el rio Llobregat, de valor 750 pesetas, en cuyo terreno poría el Sr. Burés edificar las obres de fàbrica y demás que tuviese por conveniente. 2º y finalment: el propio sr. Marqués cedió tambien en plena propiedad al repetido sr. Burés, otro pedazo de tierra también yerma, de extensión dos cuarteras cuatro cuartanes y medio, que enclava en la misma heredad, lindante á Oriente, Cierzo y Poniente con terreno del propio sr. Marqués y á Mediodia con terreno del sr. Burés; cuyo terreno es de valor 1000 pesetas, cede con la obligación de dejar paso por dentro del mismo al canal que deberá construir el referido Burés con cuatro boquetes de desagüe buidadores que daran salida a las aguas para ir a parar al rio Llobregat; cuyos boquetes seran distribuidos desde el Puente denominado de Castellbell hasta la presa que se construirà para la conducción de las aguas al canal, con mas un camino de cuatro metros de anchura que deberá abrirse en la parte derecha del mismo canal, y otro camino de igual anchura que deberá pasar por la parte izquierda del mismo; finalment el referido sr. Marqués concedió al citado Burés un camino de cuatro metros de anchura para pasar con carro, personas y caballerias á tierras a su propiedad y hasta el canal, siendo convenida á ambas partes el uso de dicho camino. D. Esteban Burés y Arderiu aceptó las expresadas cesiones y en compensación de las mismas se obligó como dueño de poer aprovechar las aguas del río Llobregat como

fuerza motriz de una fàbrica de Hilados y Tejidos y un molino harinero en el termino de Castellbell, en virtud de la autorizaci3n al mismo concedida por el sr. Gobernador de la provincia, de fecha 4 de noviembre anterior, inscrita, en el tomo 135, libro 3º del pueblo de Vilar, fol. 159, finca nº 208, inscripci3n 2º, se obliga á dar al propio sr. Marqu3s una cantidad de agua del canal que construye para conducir las aguas a su fàbrica, suficiente para dar movimiento á su molino harinero de dos muelas, cuyo molino en caso que el sr. Marqu3s quiera arrendar-lo, deberá concedir al sr. Bur3s el derecho de prelación y fadiga en el arriendo" El conveni continua amb els pactes entre tots dos: el primer, que tots els arbres que es trobessin a ambd3s costats del canal i els que s'anirien plantant, serien propietat del Marqu3s. En segon lloc, l'Esteve Bur3s podria netejar el canal sempre que fos necessari i abocar la brutícia a la dreta del rec i per sota del camí, avisant al marqu3s vuit dies amb antelaci3n. En tercer lloc, en el cas d'escassetesa d'aigua, el marqu3s es comprometia a fer funcionar el molí de nit (de sis de la tarda a sis del matí). En quart lloc, el marqu3s autoritzava al sr. Bur3s extreure tota la pedra necessària per a la construcci3n del conjunt fabril de la pedrera més propera a la riera de Rellinars. En cinqu3n lloc, en Bur3s, cedia al marqu3s el dip3sit de les latrines de la fàbrica durant vuit mesos, anualment, per torns, i sempre buidant-les a la nit. Per finalitzar, el sr. Bur3s es comprometia a no construir cap molí, ni de farina ni d'oli en el terme de Castellbell i el Vilar per tal de no perjudicar al que construiria el marqu3s.

Bibliografia

- Col·lectiu El Brogit (1888). Desapareixen els antics pisos del rec, dins peri3dic informatiu El Brogit, núm. 100, pp. 15.
- Col·lectiu El Brogit (1989). L'aigua un element cada vegada més valora, dins El Brogit, peri3dic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 107, pp. 4 - 6 .
- GARZ3N i MANZANO, Montserrat (1987). Hist3ria de la Fàbrica de la col3nia Borràs de Castellbell i el Vilar.
- MASATS, Joan (1888). Hist3ria de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (IX), dins peri3dic informatiu El Brogit. Núm. 93, pp. 13 i 14. Ed. El Brogit. Gener
- MASATS, Joan (1888). Hist3ria de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (XIII), dins peri3dic informatiu El Brogit. Núm. 98, p.15. Ed. El Brogit. Juny
- MASATS, Joan (1987). Hist3ria de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (VI), dins El Brogit, peri3dic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 87-88, pp.23 a 26. Ed. El Brogit. Juliol-agost
- SARRET i ARB3S, Joaquim (1981). Hist3ria de la Indústria del comerç i dels Gremis de Manresa, p. 241. Ed. Caixa d'Estalvis de Manresa. Manresa.
- VALLS I PUEYO, Joan (1991). Els terrenys de la fàbrica del Bur3s. (Conveni entre Esteve Bur3s i Arderiu i Joaquim de Càrcer i Amat - 1872). Dins El Brogit, peri3dic informatiu de Castellbell i el vilar, núm. 131. Maig.
- VILASECA, Domingo (1981). Reculls de la hist3ria de Castellbell i el Vilar, dins El Brogit, peri3dic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 131. Ed. El Brogit.

